SİNEMALARDA

16 Şubat - 23 Mart

☆ Editör Cem Altınsaray ☆

300 SPARTALI

Çifte kavrulmuş tarih: Seks, kan ve keçi kafalı ozanlar.

→ORİJİNAL ADI 300
ÇIKIŞ 30 Mart
YÖNETMEN Zack Snyder
OYUNCULAR Gerard Butler, David Wenham, Lena Headey, Rodrigo Santoro
SENARİST Zack Snyder, Kurt Johnstad, Michael Gordon, Frank Miller
SÜRE 91 dk.
DAĞITIM WB
→ÖYKÜ M.Ö. 480 yılında, Pers imparatoru Xerxes, Yunanistan üzerine ilerlerken Thermopylae'de karşısına 300 cesur adamıyla yasaklı Sparta kralı Leonidas çıkar ve dünya tarihinin en unutulmaz savaşlarından biri yaşanır.

SPARTALI SÖZCÜĞÜ çağdaş İngilizcede 'çetin' ya da 'disiplinli' gibi anlamlar taşır. Spartalıların bu özelliklere sahip olduğunu söylemek yanlış olmasa da bu ifadelerin hiçbiri antik Yunanın bu nevi şahsına münhasır halkını layığıyla anlatmaz. 'Kavgacı manyaklar' Spartalılar için daha uygun bir ifade olurdu herhalde, bundan şüphe edenlerin 300'ü görmeleri yeterli olacaktır. Sin City'nin yaratıcısı Frank Miller'ın aynı adlı grafik romanından uyarlanan 300, bu kadim ülkenin en güzel zamanlarını anıyor. Sparta yıllar boyu düşmanlarına korku saldı, ama ebedi şanını M.Ö. 480 yılında Thermopylae'de kazandı. Bu cesur savaşçıların başarıları sonsuzluk vadisinde çınlamakta hâlâ.

Yapımcılarının "Gladyatör üzeri Sin City" şeklinde tarif etmekten hoşlandıkları 300, bronz ve kan kırmızısının hâkim olduğu grafik aslına oldukça sadık kalınarak sinemaya aktarılmış, böylece film en az Biri Bizi Gözetliyor evlerinin fantastik konukları kadar gerçeklikten kopuk olmuş. Tarihte yaşanmış bir olay olan Thermopylae muharebesi, İkinci Pers Savaşının başlangıcı olmuştu. Filmde Gerard Butler'ın canlandırdığı Sparta kralı Leonidas, Hoplite adı verilen 300 gözü kara savaşçısıyla Kuzey Yunanistan'daki 'Sıcak Geçit'i, tarihin babası Herodot'un bir milyon kişi olduğunu iddia ettiği işgalci Pers ordusuna karşı cansiperane savunmuştu. Her ne kadar günümüz araştırmacıları Pers ordusunun 200.000 kişiden daha fazla olmadığını iddia etse de, Miller ve Snyder Herodot'un sayısal tahminini kullanmayı tercih etmişler. Hatta filmde Herodot'un kimi ifadeleri birebir kullanılmış ('O halde biz de gölgede savaşırız' gibi), ama diğer taraftan ikili, örneğin Pers ordusundaki devasa fillerin sayısı konusunda bu ünlü tarihçiyle yollarını ayırmaktan çekinmemiş.

BİR AVUSTRALYALI'NIN GÜN İÇİNDE İÇTİĞİ BİRADAN DAHA ÇOK ÇIPLAK ERKEK GÖRÜYORSUNUZ.

Pers ordusu 200.000 kişi de olsa bu yine de zorlu bir mücadele anlamına gelir, sanki İngiltere ve Brezilya futbol maçı yapıyor. Üstelik Leonidas ve ordusunun başına olmadık tuhaflıklar geliyor. Ancak onlar, İngiliz futbol takımının aksine, kendilerinden yüzlerce kat büyük bir ordu karşısında müthiş bir cesaret gösteriyorlar. Spartalı'ların hikayesi bir efsane aslında, kafasındakileri kâğıda dökerken Miller'ın zihninin en üst noktasında da işte tam bu düşünce yer alıyor. Miller 300 sayısının tarihsel olarak yanlış olduğunun bilincinde, bu onun gerçek bir olayı bir tür mitolojiye dönüştürme yöntemi, böylece hikayeye klasik epikle özdeşleştirilen gücü ve zarafeti katmış oluyor. Eğer Thermopylae savaşı bin yıl daha önce yaşanmış olsaydı, hiç şüphe yok yeni bir efsanenin temeli atılmış olacaktı ve bu efsanenin her bir parçası Homeros'un anlattıkları kadar fantastik ve eğlenceli (ve de Homeros'un İlyada'sından sinemaya uyarlanan Truva'nın donuk ambiyansından çok daha canlı) olacaktı. Köklerini efsanelerde bulan bir hikayeyi yeniden anlatan Truva (Troy) gerçekdışı öğelerden bu kadar yoksunken, gerçekte yaşanmış bir olaya dayanan 300'ün herhangi bir Homeros hikayesi kadar hayalperest olması (kollarının olması gereken yerde uzun sivri dişler bulunan şişman hilkat garibesi ya da keçi kafalı ozan örneğin) oldukça ironik.

DEVAMI ARKADA

☆☆☆☆☆ Klasik ☆☆☆☆ Mükemmel ☆☆☆ İyi ☆☆ Vasat ☆ Trajik

"Testosteron diyorum, testosteroooon!"

YAKINDANBAKIN

→ Çekimler tam iki ay sürdü.

→ Filmin tümü yeşil ekran önünde ve Montreal'de çekildi.

→ Post prodüksiyon için tam bir yıl harcandı.

→ Lena Headey'nin canlandırdığı Kraliçe Gorgo rolü için bir ara Sienna Miller'ın da adı geçti.

→ Frank Miller, çocuk yaşta izlediği 1962 yapımı The 300 Spartans'tan o kadar çok etkilendi ki, söz konusu savaşı bir takıntı haline getirdi. Ve yapıtını bu takıntı üzerine inşa etti.

→ Film, yalnızca 93 dakika.

SİNEMALARDA

☆ cemirique@yahoo.com ☆

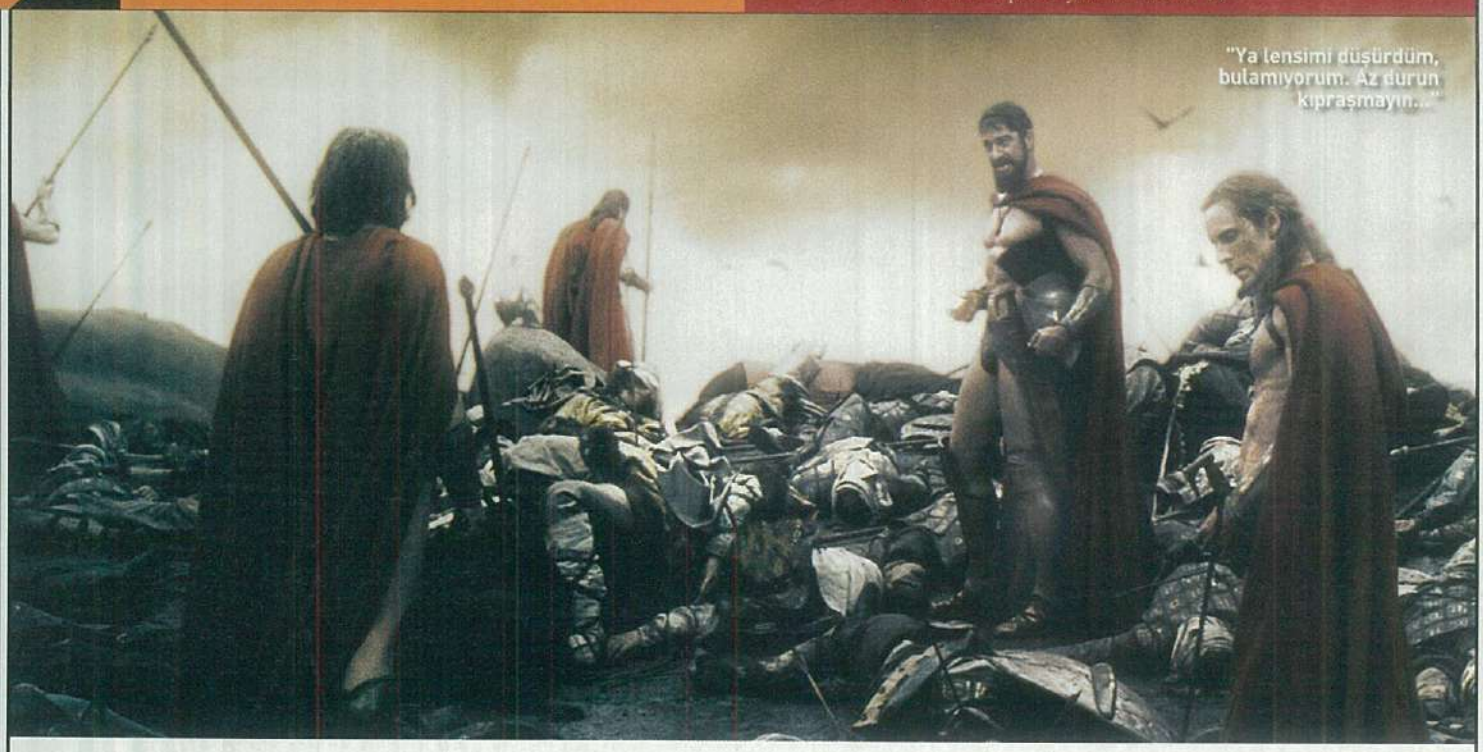

DEVAMI

Snyder da Miller'ın niyetine sadık kalmış ve ortaya etkileyici bir görsel şölen çıkarmış, kimi zaman özgün grafik anlatıyı kare kare taklit eden bir hikaye inşa etmiş; sanki dişleri dökülmüş yaşlı bir bilge kamp ateşinin etrafında boğuk sesiyle kahraman hikayeleri anlatıyor. Aslında film bir hikaye anlatıcısı olan Dilios'un etrafında kurgulanmış. Filmin noksanlarını örten ve başarısını getiren de bu mitsel düşünme biçimi olmuş. Tabii burada Spartalıları unutmamak gerekir. Butler ve arkadaşları, bir bar fedaisini andıran kaslı görünümleriyle, seçkin Sparta askerleri rolünde seyirciye hayli inandırıcı bir portre sunuyorlar. Filmde bir Avustralyalının gün içinde içtiği biradan daha çok çıplak erkek görüyorsunuz, bu yarı çıplak adamlar üzerlerinde sadece pantolonları, miğferleri ve kalkanlarıyla savaşıyorlar, ama filmden çıktığınızda damağınızda homo-erotik bir hikayenin tadı kalmıyor, kendi kendinize 'bu adamların kıçı gerçekten sıkıymış' diyorsunuz. Spartalıların savaş teknikleri ve dövüş tarzları tümüyle aslına uygun, savaş koreografilerinden bazıları filmin en iyi yönlerinden. Snyder, bizleri her bir Spartalının yüz adam devirip ardından maraton koşacak enerjiye sahip olduğuna inandırıyor. Butler adamlarının başındaki lider rolünde oldukça iyi, etrafa emirler yağdırıyor, yeri geldiğinde şakalar yapıp adamlarına güven aşılıyor. Soylu ve inatçı Leonidas çok karmaşık biri olmayabilir ama Butler bunu becerecek karizmaya sahip.

Ne yazık ki filmin yapısı ve de nihayetinde yönetiminden dolayı Butler'dan bu tadı alamıyorsunuz. Film ilk dakikasından itibaren epik bir film olmaya, bizi huşu içinde bırakmaya çalışıyor, öyle büyük fırça darbeleri vuruyor ki o curcuna içinde karakterler, motivasyon ya da döneme özgü detaylar gibi hoşlukları yakalamakta güçlük çekiyorsunuz. Bir süre reklam dünyasında pişen Snyder sahneye 2004 yapımı Ölülerin Şafağı (Dawn Of The Dead) ile çıkmıştı, 300 ise zaman zaman bir heavy metal videosu gibi görünüyor. Bir noktada Spartalılar düşmanın üzerine atıldıklarında kulağınıza gelen sesler de bu izlenimi destekliyor, Spartalıların kendisi kadar acımasız, şiddetli bir testosteron seli üzerinize boşalıyor. Sanki müzik biraz fazla abartılmış gibi, özellikle de dalgalanan arpa tarlalarının ortasındaki Gladyatör'vari dövüş sahnelerinde. Ayrıca Snyder'ın ağır çekim kullanmaktan hoşlandığını da anlamış oluyoruz, dövüş sahnelerinde sakin sakin dövüşenleri taramaktansa aksiyonun hızını bir düşürüp bir yükseltiyor. İdareli kullanıldığında oldukça keyif veren bu teknik filmin ortalarındaki hareketli sahnelerde haddinden fazla kullanılarak bir tür alışkanlığa dönüşmüş.

Snyder filmin yüksek testosteron seviyesini bir parça dengelemek için Kraliçe Gorgo (Lena Headey) aracılığıyla filme östrojen enjekte etmiş. Miller'ın çalışmasında geride duran Sparta kraliçesini Snyder daha da ön plana çıkarmış. Kraliçenin Sparta meclisine yaptığı yürek dağlayıcı konuşma, bir parça ortaokul münazaralarını anımsatsa da, en azından inandırıcı bir dille yazılmış, seyirciyi etkisi altına alan bir karakterin ağzından dökülüyor. Sonuçta bunlar, Leonidas ve onun Spartalı savaşçıları için kolaylıkla sarf edilemeyecek sözler.

Devasa bir güce sahip olan Golyat'ın karşısına çıkıp ona meydan okuyan Davut'un hikayesinden daha epik bir hikaye yoktur. Homeros bunu biliyordu, Leonidas bunu biliyordu, Frank Miller da biliyordu, 300'ü seyrettikten sonra siz de bileceksiniz. Ama bunu önemsemeyeceksiniz, çünkü mitlerin ve epik anlatıların doğası gereği karakterizasyon ve dil hikayeye hizmet eden ikincil öğelerdir. Tüm cesaret ve dik başlılıklarına rağmen Spartalıların ölmesi ya da yaralanması bizim yüreklerimize dokunmaz, biz ne bu adamları tanıyoruzdur ne de onların kaderlerini önemseriz. Butler'ın ifade ettiği eleme ya da onun savaşçı hünerlerine rağmen, o ve 300 adamı birer karikatür karakterden ibarettir bizim için, etrafa bağırıp çağıran, elde silah koşturan ama onları beyaz perdeden izleyenlerle bir bağ kurmakta sorun yaşayan kadim epiğin sıradan arketipleridir onlar. Ne yazık ki gelmiş geçmiş en büyük hikayelerden birinin altından kalkılamamış.

TÜM BU ÇİLEYE RAĞMEN, BUTLER VE 300 ADAMI ETRAFA BAĞIRIP ÇAĞIRAN, SIRADAN ARKETİPLERDEN İBARET.

WILL LAWRENCE

KARAR

Görsel olarak çarpıcı, baştan sona aksiyon yüklü, ama şekilden ibaret, sığ bir film.

★★★